

2021-04-20

B E S L U T

Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti, ömsesidigt FI Dnr 20-4766
genom styrelsens ordförande
Box 7504
103 92 Stockholm

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Kapitaltillägg

Finansinspektionens beslut (att meddelas den 21 april 2021 kl. 08.00)

1. Finansinspektionen beslutar om ett tillägg till solvenskapitalkravet (kapitaltillägg) för Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti, ömsesidigt, (502014-6279) på 6 251 000 000 kronor.
2. Kapitaltillägget enligt punkten 1 ska tillämpas från och med den 1 juni 2021.

(17 kap. 24 § 1 a försäkringsrörelselagen [2010:2043])

Finansinspektionen upplyser om att ett beslut om kapitaltillägg ska omprövas av myndigheten minst en gång per år och ändras när de förhållanden som låg till grund för beslutet har ändrats.

Hur man överklagar, se *bilaga*.

Sammanfattning

Försäkringsföretag ska i regel beräkna sitt solvenskapitalkrav enligt den så kallade standardformeln. Om ett försäkringsföretags riskprofil skulle avvika väsentligt från de antaganden som ligger till grund för beräkningen enligt standardformeln kan Finansinspektionen vidta vissa korrigerande tillsynsåtgärder för att solvenskapitalkravet ska bli mer korrekt värderat.

Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti, ömsesidigt, (PRI) beräknar sitt solvenskapitalkrav enligt standardformeln. I Finansinspektionens löpande tillsyn har fråga uppkommit om standardformeln i tillräcklig grad återspeglar dels marknads- och försäkringsriskerna i PRI:s verksamhet, dels korrelationen mellan dessa risker.

Finansinspektionens granskning visar att PRI:s riskprofil i nämnda avseenden avviker från de antaganden som ligger till grund för standardformeln. För att kunna bedöma om det är fråga om väsentliga avvikelser har Finansinspektionen räknat fram ett solvenskapitalkrav utifrån PRI:s verkliga riskprofil (ett modellerat kapitalkrav). Myndigheten har därefter jämfört detta belopp med PRI:s solvenskapitalkrav beräknat enligt standardformeln. Jämförelsen visar att det modellerade kapitalkravet överstiger solvenskapitalkravet beräknat enligt standardformeln med drygt 100 procent. Finansinspektionen drar därför slutsatsen att PRI:s riskprofil avviker väsentligt från de antaganden som ligger till grund för standardformeln. Myndigheten konstaterar därmed att det finns skäl att vidta en korrigerande tillsynsåtgärd.

Vid valet av tillsynsåtgärd bedömer Finansinspektionen att det är olämpligt att besluta om att PRI ska beräkna solvenskapitalkravet med företagsspecifika parametrar. Myndigheten bedömer vidare att det i nuläget är olämpligt att besluta om att PRI ska beräkna kravet med en intern modell. Det finns därför skäl att besluta om ett kapitaltillägg för PRI. Kapitaltillägget bestäms till 6 251 000 000 kronor, vilket utgör skillnaden mellan det modellerade kapitalkravet och solvenskapitalkravet beräknat enligt standardformeln. Kapitaltillägget bör ingå i PRI:s rapportering för andra kvartalet 2021 och ska därför börja tillämpas den 1 juni 2021.

Innehåll

1	Bakgrund	4
1.1	Om företaget och dess verksamhet	4
1.2	Ärendet	5
2	Allmänt om solvenskapitalkravet	6
3	Relevanta korrigerande tillsynsåtgärder	7
4	Avviker PRI:s riskprofil från de antaganden som ligger till grund för standardformeln?	8
4.1	Utgångspunkter	8
4.2	PRI:s marknadsrisk avviker i vissa avseenden från de antaganden som ligger till grund för marknadsriskmodulen	9
4.3	PRI:s försäkringsrisk avviker från de antaganden som ligger till grund för riskmodulen för skadeförsäkring	9
4.3.1	Undergruppen för premie- och reservrisk vid skadeförsäkring ..	10
4.3.2	Undergruppen för kredit- och borgensrisk	12
4.4	Korrelationen mellan marknadsrisk och försäkringsrisk avviker från korrelationen enligt standardformeln	13
5	Är det fråga om väsentliga avvikelser från antagandena som ligger till grund för standardformeln?	15
5.1	Ett modellerat kapitalkrav behöver räknas fram	15
5.2	Utgångspunkter för beräkningen av det modellerade kapitalkravet ...	16
5.3	En beräkningsmodell ersätter standardformelns riskmodul för skadeförsäkring	17
5.3.1	Beskrivning av skademodellen	17
5.3.2	PRI:s invändningar mot skademodellen	20
5.4	Korrelationsmatrisen ändras	26
5.5	PRI:s riskprofil avviker väsentligt från de antaganden som ligger till grund för solvenskapitalkravet enligt standardformeln	27
6	Val av korrigerande tillsynsåtgärd	27
6.1	Bör Finansinspektionen besluta att PRI ska beräkna solvenskapitalkravet med företagsspecifika parametrar?	28
6.2	Bör Finansinspektionen besluta att PRI ska beräkna solvenskapitalkravet med en intern modell?	29
6.3	Bör Finansinspektionen besluta om ett kapitaltillägg?	31
7	Kapitaltilläggets storlek	31

1 Bakgrund

1.1 Om företaget och dess verksamhet

Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti, ömsesidigt (nedan PRI eller företaget) har tillstånd av Finansinspektionen att driva direkt och indirekt skadeförsäkringsrörelse i klass 14 (kredit) och direkt skadeförsäkringsrörelse i klass 15 (borgen) enligt 2 kap. 11 och 13 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043), FRL.

PRI erbjuder kreditförsäkringar åt företag som för sina anställda tar upp pensionsutfästelser som skulder i balansräkningen eller som gör avsättningar till en pensionsstiftelse (så kallad pension i egen regi). Om ett företag tecknar en kreditförsäkring kan det använda medlen i verksamheten samtidigt som pensionsutfästelserna till de anställda är tryggade. Genom kreditförsäkringen garanterar PRI pensionerna för de anställda om företaget skulle hamna på obestånd. Kreditförsäkringen omfattar skadehändelser som till exempel betalningsinställelse, företagsrekonstruktion och konkurs. PRI betecknar samtliga skadehändelser som försäkringsfall. Det är endast PRI som erbjuder försäkringar av det här slaget på den svenska marknaden.

PRI gör kreditbedömningar av företaget inför att försäkringen tecknas och under försäkringsperioden. I vissa fall kräver PRI att företaget ställer en säkerhet för hela eller delar av pensionsskulden. För företag som ingår i en koncern kräver PRI ofta borgen eller någon annan typ av förbindelse från moderföretaget i koncernen. Om det försäkrade företags kreditvärdighet försämras avsevärt kan PRI säga upp försäkringen och kräva att pensionsskulden avvecklas genom inlösen i en tjänstepensionsförsäkring hos ett försäkringsföretag. Det är sedan det försäkringsföretaget som ansvarar för att förvalta och betala ut de anställdas pensioner.

Majoriteten av försäkringsavtalen i PRI:s bestånd avser pensionsutfästelser enligt tjänstepensionen ITP 2¹. För pensionsutfästelser som tryggas i egen regi enligt ITP 2, ska normalt en kreditförsäkring tecknas hos PRI. Vid ett försäkringsfall löser PRI in pensionsskulden hos Alecta pensionsförsäkring, ömsesidigt (Alecta). PRI benämner kostnaden för att lösa in ett företags pensionsutfästelser som en inlösenkostnad (se vidare avsnitt 5.3.1). PRI står för mellanskillnaden om inlösenkostnaden överstiger tillgångarna i en pensionsstiftelse eller utställda säkerheter. PRI har dock en återförsäkring som kan tas i anspråk vid skador på över 2,5 miljarder kronor. Det belopp som belastar PRI, efter att återförsäkringen eventuellt har tagits i anspråk, betecknar PRI som sin nettoexponering (se vidare avsnitt 4.2).

När det försäkrade företaget eller dess moderföretag drabbas av en skadehändelse har PRI, enligt försäkringsavtalet, rätt att ”frysa” försäkringen,

¹ Industrins och handelns tilläggspension (ITP) är en tjänstepension för privat anställda tjänstemän i Sverige som har kommit till genom ett kollektivavtal mellan PTK och Svenskt Näringsliv. Avdelning 2 i ITP-avtalet benämns ITP 2.

det vill säga begränsa sitt ansvar enligt försäkringen till att endast omfatta redan intjänad pension. Enligt försäkringsavtalet har PRI även rätt att kräva att det försäkrade företaget omgående ska teckna tjänstepensionsförsäkringar åt de anställda (för de pensionsutfästelser som kreditförsäkringen avser). Om företaget inte tecknar några sådana försäkringar måste PRI avveckla pensionsskulden genom inlösen i tjänstepensionsförsäkringar. Eftersom PRI då betalar för att lösa in pensionsskulden i det försäkrade företagens ställe har PRI rätt att återkräva det utbetalade beloppet från företaget. PRI får då en så kallad regressfordran på det försäkrade företaget som löper med viss ränta. PRI:s regressfordran avser inlösenkostnaden minskad med värdet på eventuella tillgångar i en pensionsstiftelse och utställda säkerheter.

Försäkringsfall leder i regel till att PRI gör en avsättning för oreglerade skador. Avsättningen uppgår då till nettoexponeringen och det uppstår därmed en redovisningsmässig skadekostnad hos PRI.

1.2 Ärendet

PRI använder den så kallade standardformeln vid beräkningen av solvenskapitalkravet. I den löpande tillsynen har en fråga uppkommit om huruvida standardformeln i tillräcklig grad återspeglar marknads- och försäkringsriskerna i PRI:s verksamhet samt korrelationen mellan dem och således om PRI har ett korrekt värderat solvenskapitalkrav. Finansinspektionen har därför undersökt om PRI:s riskprofil avviker från de antaganden som ligger till grund för standardformeln och om det i så fall finns skäl att vidta någon korrigerande tillsynsåtgärd.

Finansinspektionen har skriftligen begärt in uppgifter från PRI om företagets riskprofil, återförsäkringsprogram, skadehistorik och beståndshistorik samt information om de försäkrade företagens utställda säkerheter. Myndigheten har även hämtat in uppgifter muntligen vid ett antal möten med PRI. Vidare har Finansinspektionen tagit del av PRI:s rapport om solvens och finansiella ställning (Orsa) för åren 2016–2019, företagets rapportering till myndigheten för perioden 2016–2019 och PRI:s årsredovisningar för perioden 2009–2019. Finansinspektionen har också hämtat in uppgifter om historiska konkurser och förändringar i BNP från Statistiska centralbyrån (SCB) och uppgifter från dataprogrammet Refinitiv datastream² om utvecklingen av aktier respektive räntebärande tillgångar under perioden 1990–2019.

PRI har fått del av Finansinspektionens beräkningar som ligger till grund för detta beslut. Den 2 juli 2020 skickade Finansinspektionen en så kallad avstämningsskrivelse till PRI. Företaget fick därigenom möjlighet att yttra sig över Finansinspektionens iakttagelser och preliminära bedömningar, och informerades samtidigt om att myndigheten övervägde att besluta om ett kapitaltillägg. PRI svarade den 30 september 2020. Med anledning av PRI:s synpunkter på de preliminära bedömningarna i avstämningsskrivelsen justerade

² Refinitiv datastream är ett program som tillhandahåller sammanställd marknadsdata.

Finansinspektionen beräkningarna. Företaget har därefter fått del av och yttrat sig över justeringarna.

2 Allmänt om solvenskapitalkravet

Ett försäkringsföretag ska ha en kapitalbas som minst uppgår till ett solvenskapitalkrav beräknat enligt 8 kap. 1 § eller 17 kap. 26 § FRL (7 kap. 1 § FRL). Syftet med solvenskapitalkravet är att försäkringsföretag ska ha tillräckligt med kapital för att kunna absorbera riskerna i hela verksamheten (prop. 2015/16:9 s. 183). Allmänna bestämmelser om hur solvenskapitalkravet ska beräknas finns i 8 kap. FRL. Mer detaljerade bestämmelser om beräkningen av kapitalkravet finns i 7 kap. Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2015:8) om försäkringsrörelse (försäkringsföreskrifterna) och i artiklarna 83–247 i Solvens 2-förordningen³.

Av 8 kap. 1 § första stycket FRL framgår att solvenskapitalkravet är det kapital⁴ som försäkringsföretaget minst behöver hålla för att det ska kunna uppfylla sina åtaganden mot försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade med 99,5 procents sannolikhet inom de närmaste tolv månaderna (den så kallade skyddsnivån). I samma stycke anges att skyddsnivån även ska beaktas vid beräkningen av kapitalkravet för var och en av de risker som ingår i solvenskapitalkravet. Skyddsnivån innebär att det kan komma att inträffa ett fall då försäkringsföretaget inte klarar sina åtaganden en gång vart tvåhundra år. Den är avsedd att återspegla hur försäkringsföretagets primärkapital påverkas av olika extrema händelser. Detta framgår till exempel av att kapitalkravet för marknadsrisk enligt standardformeln beräknas med en extrem minskning av värdet på aktier (se artikel 169 i Solvens 2-förordningen). Solvenskapitalkravet ska beräknas utifrån antagandet att försäkringsföretaget kommer att fortsätta att driva sin verksamhet (8 kap. 1 § andra stycket FRL).

I 8 kap. 2 § FRL anges att solvenskapitalkravet ska beräknas med beaktande av alla mätbara risker som företaget är utsatt för. Enligt samma paragraf ska dock beräkningarna minst omfatta försäkringsrisker, marknadsrisker, kreditrisker och operativa risker. De riskreduceringstekniker som företaget använder ska beaktas (8 kap. 3 § FRL). Ett exempel på en sådan teknik är när ett försäkringsföretag tecknar en återförsäkring hos ett återförsäkringsföretag för att minska sina försäkringsrisker (avgiven återförsäkring). Hänsyn måste dock tas till motpartsrisker och andra risker som sådana riskreducerande tekniker medför (prop. 2015/16:9 s. 588).

Enligt huvudregeln ska solvenskapitalkravet beräknas enligt en standardformel (8 kap. 4 § FRL). Försäkringsföretag har dock möjlighet att, med Finansinspektionens tillstånd, i stället använda en fullständig eller partiell

³ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/35 av den 10 oktober 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkringsverksamhet (Solvens II).

⁴ Det medräkningsbara primärkapitalet.

intern modell eller företagsspecifika parametrar (se 8 kap. 4 och 7 §§ och 9 kap. FRL). Försäkringsföretaget ska uppfylla samma skyddsnivå oavsett vilken metod som används för att beräkna solvenskapitalkravet (prop. 2015/16:9 s. 586 f.).

Enligt standardformeln ska försäkringsföretaget först beräkna individuella kapitalkrav för företagets olika risker. Riskerna fördelas på olika riskmoduler som framgår av Solvens 2-förordningen (se artiklarna 83–217). Kapitalkraven för de olika riskerna sätts samman till det primära solvenskapitalkravet. I denna sammanläggning ska det beaktas om och i vilken grad riskerna samvarierar (8 kap. 6 § FRL). Av 8 kap. 5 § FRL framgår att solvenskapitalkravet är summan av det primära solvenskapitalkravet beräknat enligt 6–8 §§ och ett kapitalkrav för operativ risk beräknat enligt 9 §, minskat med ett justeringsbelopp beräknat enligt 10 §.

Mer detaljerade regler för beräkningen av solvenskapitalkravet enligt standardformeln finns i artiklarna 83–217 i Solvens 2-förordningen. Vägledning ges också i det så kallade antagandeunderlaget⁵ som togs fram av Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa) i samband med utformningen av Solvens 2-förordningen. Dokumentet är inte rättsligt bindande men beskriver de antaganden som ligger till grund för respektive riskmodul i standardformeln och korrelationen mellan dessa.

3 Relevanta korrigerande tillsynsåtgärder

Standardformeln är avsedd att återspegla riskprofilerna hos de flesta försäkringsföretagen. Det kan dock finnas fall då standardformeln inte ger adekvat uttryck för en mycket speciell riskprofil hos ett företag (se prop. 2015/16:9 s. 379 och skäl 26 till Solvens 2-direktivet⁶). Om ett försäkringsföretags riskprofil skulle avvika väsentligt från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av solvenskapitalkravet enligt standardformeln kan Finansinspektionen vidta vissa korrigerande tillsynsåtgärder för att solvenskapitalkravet ska bli mer korrekt värderat.

Om det med anledning av ovan nämnda avvikelser bedöms olämpligt att företaget använder standardformeln får Finansinspektionen besluta att företaget vid beräkningen av kapitalkravet för försäkringsrisk ska ersätta en undergrupp av parametrar enligt standardformeln med företagsspecifika parametrar (17 kap. 22 § FRL). Finansinspektionen kan alternativt besluta att företaget ska använda en fullständig eller partiell intern modell för att beräkna solvenskapitalkravet (17 kap. 23 § FRL). Finansinspektionen har även, enligt 17 kap. 24 § FRL, möjlighet att besluta om ett så kallat kapitaltillägg. Ett sådant beslut får myndigheten fatta bland annat om företagets riskprofil väsentligt avviker från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av

⁵ The underlying assumptions in the standard formula for the Solvency Capital Requirement calculation, EIOPA-14-322, 25 July 2014.

⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkringsverksamhet (Solvens II).

solvenskapitalkravet enligt standardformeln, och ett beslut om att företaget ska använda en intern modell är olämpligt eller har visat sig sakna verkan (punkt 1 a i nämnda paragraf).

När reglerna om kapitaltillägg infördes uttalade regeringen att beslut om kapitaltillägg endast bör användas som en sista utväg när andra tillsynsåtgärder är verkningslösa eller olämpliga (se prop. 2015/16:9 s. 379 och även skäl 27 i Solvens 2-direktivet som innehåller en liknande formulering). Detta innebär att såväl ett beslut om företagsspecifika parametrar som ett beslut om en intern modell ska vara olämpligt eller verkningslöst, för att det ska vara aktuellt att fatta beslut om kapitaltillägg, även om det i lagtexten endast hänvisas till ett beslut om intern modell.

Ett kapitaltillägg enligt 17 kap. 24 § 1 FRL ska beräknas så att det säkerställer att försäkringsföretaget uppfyller skyddsnivån i 8 kap. 1 § FRL (17 kap. 25 § FRL). Efter ett beslut om kapitaltillägg utgörs försäkringsföretagets solvenskapitalkrav av summan av kapitaltillägget och solvenskapitalkravet, beräknat enligt standardformeln (17 kap. 26 § FRL). Ett beslut om kapitaltillägg ska omprövas av Finansinspektionen minst en gång per år och ändras när de förhållanden som låg till grund för beslutet ändras (17 kap. 28 § FRL). Det finns också särskilda förfaranderegler för beslut om kapitaltillägg i en genomförandeförordning.⁷ Regler om beräkningen av kapitaltillägg finns i artiklarna 282–287 i Solvens 2-förordningen.

4 Avviker PRI:s riskprofil från de antaganden som ligger till grund för standardformeln?

4.1 Utgångspunkter

Som nämns i avsnitt 1.2 använder PRI standardformeln när företaget beräknar solvenskapitalkravet. Finansinspektionen har i den löpande tillsynen konstaterat att det finns anledning att granska om standardformeln korrekt återspeglar PRI:s marknads- och försäkringsrisker samt korrelationen som ligger till grund för sammanläggningen av kapitalkraven för dessa risker. Vid den granskningen – och för att kunna ta ställning till om det finns skäl att vidta någon korrigerande tillsynsåtgärd – behöver Finansinspektionen först pröva om PRI:s riskprofil i nämnda avseenden avviker från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av solvenskapitalkravet enligt standardformeln. Om Finansinspektionen konstaterar att det finns avvikelser behöver myndigheten även pröva om det är fråga om väsentliga avvikelser.

I avsnitt 4.2–4.4 redogör Finansinspektionen för myndighetens bedömningar av huruvida PRI:s riskprofil avviker från de antaganden som ligger till grund för standardformeln i de avseenden som nämns ovan. PRI har framfört vissa

⁷ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2012 av den 11 november 2015 om fastställande av tekniska standarder för genomförande vad avser förfaranden för beslut om att fastställa, beräkna och upphäva kapitaltillägg enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG.

synpunkter på Finansinspektionens resonemang i de olika avsnitten. PRI har dock inte invänt mot Finansinspektionens slutsatser. Eftersom synpunkterna inte påverkar myndighetens slutsatser om huruvida PRI:s riskprofil avviker från antagandena som ligger till grund för standardformeln redovisas synpunkterna inte i dessa avsnitt. Däremot tas de upp och bemöts i avsnitt 5.3.2 och 5.4 i den mån de är relevanta för de bedömningar som myndigheten gör där.

4.2 PRI:s marknadsrisk avviker i vissa avseenden från de antaganden som ligger till grund för marknadsriskmodulen

Regler om hur kapitalkravet för marknadsrisk ska beräknas enligt standardformeln finns i artiklarna 164–188 i Solvens 2-förordningen. Förenklat beskrivet innebär dessa regler att kapitalkravet beräknas som förändringen av värdet på tillgångarna och skulderna i balansräkningen vid en marknadsrörelse, som till exempel sjunkande aktie- eller fastighetspriser eller en förändring i räntekurvan. Enligt marknadsriskmodulen i standardformeln mäts marknadsrisk enbart för skulder och tillgångar som är poster i balansräkningen, vilket i regelverket benämns som minskning av primärkapital (jfr till exempel artikel 169 i Solvens 2-förordningen).

Det belopp som belastar PRI vid en eventuell skadehändelse benämner företaget som sin nettoexponering. PRI använder bland annat nettoexponeringen för att mäta sin risk. Vid en eventuell skadehändelse bokförs nettoexponeringen som en avsättning på balansräkningen.

Finansinspektionen konstaterar att i PRI:s fall påverkar marknadsrörelser inte bara värdet på tillgångarna och skulderna i balansräkningen utan även nettoexponeringen i PRI:s försäkringsavtal. Om till exempel ett försäkringsfall inträffar under samma period som ett aktieprisfall, skulle nettoexponeringen för PRI kunna bli högre än om försäkringsfallet inträffar i en period utan aktieprisfall. De förändringar i nettoexponeringen som marknadsrörelser kan medföra för PRI beaktas dock inte när företagets marknadsrisk mäts enligt standardformeln, eftersom nettoexponeringen inte är en post som bokförs i balansräkningen. Mot bakgrund av detta bedömer Finansinspektionen att PRI:s verkliga riskprofil avviker från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av kapitalkravet för marknadsrisk enligt standardformeln. PRI har inte ifrågasatt denna slutsats.

4.3 PRI:s försäkringsrisk avviker från de antaganden som ligger till grund för riskmodulen för skadeförsäkring

Vid bedömningen av om PRI:s försäkringsrisk avviker från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av kapitalkravet för skadeförsäkring enligt standardformeln, har Finansinspektionen fokuserat på två undergrupper till standardformelns riskmodul för skadeförsäkring. Dessa undergrupper avser

dels premie- och reservrisk vid skadeförsäkring, dels kredit- och borgensrisk⁸. Finansinspektionens bedömningar i dessa delar redovisas nedan.

4.3.1 Undergruppen för premie- och reservrisk vid skadeförsäkring

Regler om hur kapitalkravet för premie- och reservrisk vid skadeförsäkring ska beräknas med standardformeln framgår av artiklarna 115–117 i Solvens 2-förordningen. De antaganden som ligger till grund för beräkningen framgår av avsnitt 4.1 i Eiopas antagandeunderlag (se avsnitt 2).

För att bedöma om PRI:s riskprofil avviker från standardformelns antaganden om premie- och reservrisk har Finansinspektionen jämfört företagets riskprofil med standardformelns beräkning av kapitalkravet i denna del. Risken som standardformeln avser att återspegla är främst risken i avsättningen på solvensbalansräkningen (se artikel 116.6 i Solvens 2-förordningen). PRI beaktar inte eventuella efterutdelningar⁹ vid avsättningarna och redovisar inte skadekostnader på olika sätt för olika typer av försäkringsfall. När Finansinspektionen bedömer denna del tar myndigheten därför ingen hänsyn till efterutdelningar och skiljer inte på hur skadekostnaden för olika typer av försäkringsfall redovisas.

Av artikel 116.3 och 116.4 i Solvens 2-förordningen framgår bland annat att intjänad premie används som volym för att mäta premierisk¹⁰. Av dessa regler kan utläsas att det vid beräkning enligt standardformeln antas att intjänad premie ska kunna användas som indikator för premieriskexponeringen (se även avsnitt 4.1 i Eiopas antagandeunderlag). Finansinspektionen har jämfört variationen mellan PRI:s skadekostnad och intjänad premie¹¹ för åren 2009–2019 för att kontrollera hur den intjänade premien historiskt har förhållit sig till skadekostnaden. Vid denna granskning fann Finansinspektionen att den intjänade premien hade ökat kontinuerligt men att skadekostnaderna hade varierat kraftigt. PRI:s historiska skadekostnad har normalt varierat mellan 0 och 20 miljoner kronor per år under den aktuella perioden. Två enstaka år, 2011 och 2019, avvek dock de redovisade skadekostnaderna markant och uppgick till 268 respektive 653 miljoner kronor. Det är därför inte möjligt att använda intjänad premie som indikator för beräkningen av risken för stora skadeutbetalningar kommande år. Finansinspektionens bedömer mot bakgrund av detta att PRI:s riskprofil avviker från antagandena som ligger till grund för beräkningen av kapitalkravet för premierisk enligt artikel 116.3 och 116.4 i Solvens 2-förordningen.

Premie- och reservrisken i standardformeln avser att återspegla skador som inträffar med en hög och jämn frekvens. Extrema förluster som inträffar sällan

⁸ En undergrupp till *Undergruppen för katastrofrisk vid skadeförsäkring*.

⁹ Med efterutdelning avser Finansinspektionen det som PRI benämner som återvinning.

¹⁰ Med premierisk avses risken att avtalade premier inte täcker de framtida skador de är avsedda att täcka.

¹¹ Hämtad från PRI:s årsredovisningar, för åren 2009-2019, samt PRI:s ORSA-rapport för åren 2016-2019.

omfattas i stället av undergruppen för katastrofrisk (se avsnitt 4.1 i antagandeunderlaget). PRI hade mellan noll och fyra skador per år under perioden 2010–2019. Finansinspektionen bedömer att PRI:s skador inte inträffar med en tillräckligt hög och jämn frekvens för att vara av en sådan typ som premie- och reservrisken enligt standardformeln avser att återspegla. Finansinspektionen konstaterar därför att PRI:s riskprofil även i detta avseende avviker från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av solvenskapitalkravet enligt standardformeln (jfr artiklarna 115–117 i Solvens 2-förordningen och avsnitt 4.1 i antagandeunderlaget).

Av artikel 116.6 i Solvens 2-förordningen framgår att avsättningen för oreglerade skador används som volym för att mäta reservrisk¹². Av bestämmelsen kan utläsas att det vid beräkning enligt standardformeln antas att avsättning för oreglerade skador kan användas som indikator för reservriskexponeringen (se även avsnitt 4.1 i antagandeunderlaget). Finansinspektionen kan konstatera att storleken på avvecklingsresultatet i PRI:s fall inte nödvändningsvis är kopplad till storleken på den ingående reserven. Ett exempel på detta är att PRI, under åren 2012–2017, hade en ingående avsättning på 30–40 miljoner kronor och ett avvecklingsresultat på 0–25 procent av ingående avsättning. Finansinspektionen anser därför att avsättningen för oreglerade skador inte är en lämplig indikator för PRI:s reservrisk och att PRI:s riskprofil därför avviker från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av kapitalkravet för reservrisk (jfr artikel 116.6 i Solvens 2-förordningen och avsnitt 4.1 i antagandeunderlaget).

Beräkningen av kapitalkravet för premie- och reservrisk bygger även på antagandet att den underliggande risken följer en så kallad lognormalfördelning¹³ (se artikel 115 i Solvens 2-förordningen och avsnitt 4.1 i antagandeunderlaget). Finansinspektionen har anpassat en lognormalfördelning¹⁴ till PRI:s ackumulerade skadekostnad för åren 2009–2014, 2016, 2018 och 2019.¹⁵

En lognormalfördelning kan inte hantera utfall som är noll eller negativa. PRI:s skadekostnad för åren 2015 och 2017 var noll eller lägre. Det var därför inte möjligt att använda dessa kostnader som underlag vid anpassningen av lognormalfördelningen. Den anpassade fördelningen underskattar frekvensen i de små skadorna, men även risken för riktigt stora skadeutfall. Till exempel är sannolikheten för ett försäkringsfall med en skadekostnad på mer än 50 miljoner kronor i stort sett noll för den anpassade lognormalfördelningen. Som Finansinspektionen har konstaterat ovan har PRI under vissa år haft betydligt högre skadekostnader än 50 miljoner kronor. Det är alltså tydligt att PRI:s

¹² Med reservrisk avses risken för att de avsättningar försäkringsföretaget har gjort för oreglerade skador inte ska vara tillräckliga för att täcka skadekostnaden.

¹³ Lognormalfördelning är en sannolikhetsfördelning som ofta förekommer inom modellering. Primärt används den för att modellera risker som bara antar positiva värden.

¹⁴ Finansinspektionen har använt Maximum likelihood-metoden vid anpassningen av lognormalfördelningen.

¹⁵ Resultatet blev att fördelningen fick ett logaritmerat väntevärde på 2,5 och en logaritmerad standardavvikelse på 2,8.

underliggande risk inte följer en lognormalfördelning. Mot bakgrund av detta bedömer Finansinspektionen att PRI:s riskprofil även i detta avseende avviker från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av solvenskapitalkravet för premie- och reservrisk enligt standardformeln (jfr artikel 115 i Solvens 2-förordningen och avsnitt 4.1 i antagandeunderlaget).

PRI har inte ifrågasatt Finansinspektionens slutsats om att PRI:s riskprofil avviker från antagandena som ligger till grund för standardformeln i de avseenden som nämns ovan.

4.3.2 Undergruppen för kredit- och borgensrisk

Kapitalkravet för katastrofrisk består för PRI:s del i all väsentlighet av ett kapitalkrav för kredit- och borgensrisk. Hur detta kapitalkrav ska beräknas enligt standardformeln framgår av artikel 134 i Solvens 2-förordningen. Kapitalkravet enligt nämnda artikel beräknas som en sammanläggning av två kapitalkrav beräknade enligt två antagna scenarier. Det ena bygger på *ett stort kreditfallissemang* och det andra på *en recession*.

Kapitalkravet för scenariot ett stort kreditfallissemang ska motsvara den skadekostnad, som en skadehändelse i försäkringsföretagets två största exponeringar skulle medföra, efter att ett eventuellt återförsäkringsskydd har beaktats. Beräkningen grundar sig på antagandet att skadekostnaden för varje skadehändelse är 10 procent av exponeringen, utan beaktande av ett eventuellt återförsäkringsskydd (se artikel 134.2 i Solvens 2-förordningen). PRI:s skadehistorik för perioden 2008–2018 visar att skadekostnaden¹⁶ i snitt var 56 procent av exponeringen. År 2019 är inte inräknat eftersom en stor del av skadorna det året inte är slutregerade. Finansinspektionen konstaterar alltså att PRI:s risk är betydligt högre än den risk som antas enligt scenariot ett stort kreditfallissemang i standardformeln (jfr 134.2 i Solvens 2-förordningen).

Kapitalkravet för scenariot recession ska motsvara en skadekostnad som uppgår till 100 procent av intjänad premie under de kommande tolv månaderna (se artikel 134.4 i Solvens 2-förordningen). Finansinspektionen konstaterar att cirka 10 procent av företagets 663 försäkrade koncerner¹⁷ har nettoexponeringar som ensamt ligger nära eller överstiger nivån på PRI:s historiskt intjänade årspremie och att cirka var tionde försäkrad koncern enskilt kan orsaka en skada som motsvarar 100 procent eller mer av PRI:s intjänade årspremie. En recession med en ökad frekvens av skador, där en eller flera av de större försäkrade koncernerna drabbas samtidigt av skadehändelser, kan alltså leda till skadekostnader för PRI som vida överstiger 100 procent av premien. Finansinspektionen konstaterar därför att PRI:s risk är högre än vad

¹⁶ Med skadekostnad avses här kostnaden efter eventuell efterutdelning och utnyttjande av eventuellt återförsäkringsskydd.

¹⁷ Ett flertal av PRI:s försäkrade företag ingår i koncerner och PRI sätter interna limiter och tecknar återförsäkring per försäkrad koncern istället för per försäkrat företag. Finansinspektionen utgår därför från försäkrade koncerner i de delar av granskningen som berör PRI:s bestånd och där underlaget från PRI är uppdelat per försäkrad koncern.

som antas i standardformelns scenario om recession (jfr artikel 134.4 i Solvens 2-förordningen).

Mot bakgrund av det som anges ovan bedömer Finansinspektionen att PRI:s riskprofil avviker från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av kapitalkravet för undergruppen kredit- och borgensrisk enligt standardformeln. PRI har angett att företaget instämmer i Finansinspektionens slutsats.

4.4 Korrelationen mellan marknadsrisk och försäkringsrisk avviker från korrelationen enligt standardformeln

När de olika kapitalkraven som har beräknats för respektive risk sätts samman till det primära solvenskapitalkravet ska det – när man tillämpar standardformeln – även beaktas om och i vilken grad de olika riskerna samvarierar (se 8 kap. 6 § FRL och prop. 2015/16:9 s. 588). Hur det ska göras framgår av artikel 87 i Solvens 2-förordningen, som hänvisar till en så kallad korrelationsmatris i bilaga IV till Solvens 2-direktivet. I 7 kap. 3 § försäkringsföreskrifterna, som genomför nämnda matris, anges bland annat att korrelationen mellan marknadsrisk och skadeförsäkringsrisk är 0,25.

Korrelationsmatrisen i standardformeln utgår från ett antagande om att beroendet mellan två risker kan fångas med ett linjärt korrelationsantagande (se avsnitt 1.1 i Eiopas antagandeunderlag). Antagandet om linjär korrelation är dock inte alltid lämpligt och kan leda till under- eller överskattade kapitalkrav (se nämnda avsnitt i antagandeunderlaget). De två främsta anledningarna till detta är dels att beroendet mellan risker inte alltid är linjärt, det vill säga att korrelationen kan se annorlunda ut vid extrema händelser, dels att fördelningen av utfallet för den ena risken eller båda riskerna avviker markant från normalfördelningen. Som exempel på risker som kan avvika från antagandet om linjär korrelation nämns försäkringsrisker exponerade mot katastrofer med låg frekvens och hög skadekostnad, marknadsrisker och kreditrisker. Vidare framgår att kalibreringen av korrelationsmatrisen är genomförd så att solvenskapitalkravet totalt sett ska uppfylla skyddsnivån.

De flesta risker som standardformeln täcker ska anses vara oberoende av varandra, vilket innebär att korrelationen mellan dem är noll (se avsnitt 1.2 i antagandeunderlaget). Till exempel icke-linjära beroenden eller fördelningar som avviker från normalfördelningen skulle dock kunna leda till en felskattning av risken om korrelationen sattes till noll. I matrisen har korrelationen för risker som betraktas som oberoende av varandra därför fått ett lågt värde, dock inte noll.

Som framgår ovan är korrelationen mellan marknadsrisk och skadeförsäkringsrisk endast 0,25 enligt standardformeln. Finansinspektionen bedömer därför, bland annat mot bakgrund av vad som anges i avsnitt 1.2 i antagandeunderlaget, att marknadsrisk och skadeförsäkringsrisk i standardformeln anses vara näst intill oberoende av varandra.

Vid bedömningen av korrelationen mellan PRI:s marknadsrisk och försäkringsrisk beaktar Finansinspektionen följande.

Konkurser i de försäkrade företagen är PRI:s främsta försäkringsrisk. Det är också ofta samma bakomliggande orsaker till att företag hamnar på obestånd och drabbas av olika typer av skadehändelser. Till exempel kan nedgångar på marknaden eller stora skulder orsaka såväl konkurs som en företagsrekonstruktion. Finansinspektionen bedömer därför att det är tillräckligt att beakta korrelationen mellan konkurser och förändringar i marknaden vid bedömningen av korrelationen mellan PRI:s marknadsrisk och försäkringsrisk.

PRI har endast historik med säkerställd datakvalitet för åren 2008–2019. Finansinspektionen har bedömt att detta är en för kort dataserie för att en bedömning av korrelationen mellan konkurser och marknadsrisker ska kunna göras. Finansinspektionen har därför använt annan historik över konkurser och marknadsexponeringar (jfr artikel 283.4 i Solvens 2-förordningen). Majoriteten av PRI:s största försäkrade företag, och därmed största risker, är svenska aktiebolag med 50 eller fler anställda. Finansinspektionen har därför utgått från data över svenska aktiebolag i den storleken (nedan benämnda relevanta svenska aktiebolag) i analyserna. Utifrån historik över antal konkurser i dessa bolag, och volymförändringar i Sveriges BNP¹⁸ för perioden 1994–2019¹⁹, har Finansinspektionen beräknat korrelationen²⁰ till -0,42²¹. Korrelationen förstärks till -0,49 när Finansinspektionen har beaktat kvartal med tio eller fler konkurser. Det tyder på att korrelationen ökar vid extrema händelser. Finansinspektionen konstaterar därför att beroendet mellan marknadsrisk och försäkringsrisk i detta avseende inte är linjärt.

Finansinspektionen har även skapat en referensportfölj²² för att efterlikna den utveckling som PRI:s tillgångsportfölj skulle ha haft under perioden 1990–2019. Finansinspektionen har analyserat referensportföljens värde i förhållande till antalet konkurser i relevanta svenska aktiebolag och kan konstatera att referensportföljens värde har sjunkit under vissa perioder²³ och att det då samtidigt har inträffat fler konkurser. Finansinspektionen konstaterar dock att konkurser ofta har inträffat med viss fördröjning efter en nedgång på marknaden. Därför har Finansinspektionen även analyserat förändringar av

¹⁸ BNP från produktionssidan (ENS2010).

¹⁹ Uppgifterna är hämtade från SCB:s hemsida.

²⁰ Med korrelation i detta avsnitt avses Pearsons korrelationskoefficient.

²¹ En korrelation på -0,5 mellan två variabler innebär att om ena variabeln har ökat är det sannolikt att den andra har minskat ungefär hälften så mycket.

²² Referensportföljen består av två olika index; OMX30, som är ett svenskt aktieindex bestående av de 30 mest omsatta aktierna på Stockholmsbörsen och OMRX benchmark total som fångar värdet av en familj av index från Nasdaq som är exponerad mot räntebärande värdepapper och obligationer. Portföljen skapades per den 31 december 1989 och var då viktad 50 procent i respektive index. Det liknar PRI:s tillgångsfördelning enligt företagets löpande periodiska inrapportering den 31 december 2019.

²³ Tredje kvartalet 2001 till första kvartalet 2004 och fjärde kvartalet 2008 till tredje kvartalet 2009.

korrelationen vid en viss fördröjning²⁴ mellan en marknadsnedgång och antalet konkurser. Analysen visar att korrelationen ökar vid en fördröjning mellan marknadsnedgång och antalet konkurser och förstärks ytterligare i perioder då det har inträffat många konkurser. Korrelationen i dessa analyser varierar mellan -0,345 och -0,555. Vid beräkningen av korrelationen är det därför motiverat att inkludera en viss fördröjning. Finansinspektionen konstaterar därför även utifrån dessa analyser att korrelationen mellan riskerna inte är linjär.

Av PRI:s periodiska rapportering per den 31 december 2019 har Finansinspektionen även noterat att 2,7 miljarder kronor, motsvarande 8,8 procent, av PRI:s placeringstillgångar (främst aktier) var exponerade mot företag som PRI även försäkrar. En konkurs i ett försäkrat företag som PRI även har investerat i kan leda till att PRI behöver göra försäkringsutbetalningar samtidigt som PRI:s aktietillgång i det försäkrade företaget går ner i värde. I en sådan situation finns det alltså ett direkt beroende mellan PRI:s försäkrings- och marknadsrisk.

Finansinspektionen konstaterar alltså sammanfattningsvis att korrelationen mellan PRI:s marknadsrisk och skadeförsäkringsrisk är betydligt högre än standardformelns korrelation på 0,25, samt att dessa risker är tydligt icke-linjära. Myndigheten bedömer därför att PRI:s riskprofil avviker från de antaganden som ligger till grund för standardformeln i nämnda avseenden (jfr 7 kap. 3 § försäkringsföreskrifterna och avsnitt 1.1 och 1.2 i antagandeunderlaget). PRI har inte invänt mot Finansinspektionens slutsats.

5 Är det fråga om väsentliga avvikelser från antagandena som ligger till grund för standardformeln?

5.1 Ett modellerat kapitalkrav behöver räknas fram

Som framgår av avsnitt 4.2–4.4 har Finansinspektionen konstaterat att PRI:s riskprofil i vissa avseenden avviker från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av solvenskapitalkravet för försäkringsrisk och marknadsrisk samt korrelationen mellan dessa två risker enligt standardformeln. Som anges ovan har PRI inte ifrågasatt Finansinspektionens slutsatser i dessa delar.

För att det ska bli aktuellt för Finansinspektionen att vidta någon korrigerande tillsynsåtgärd krävs dock, som nämns i avsnitt 3, att riskprofilen avviker *väsentligt* från antagandena som ligger till grund för beräkningen av solvenskapitalkravet enligt standardformeln (se 17 kap. 22–24 §§ FRL).

Regler om när det ska anses vara fråga om en väsentlig avvikelse finns i bland annat artikel 276 i Solvens 2-förordningen. I den artikeln anges ett antal faktorer (bland annat avvikelstens typ och omfattning) som ska beaktas vid bedömningen. Av artikel 279.2 följer dock att Finansinspektionen ska dra

²⁴ Ett halvt respektive ett års fördröjning.

slutsatsen att avvikelserna är väsentliga om det belopp som solvenskapitalkravet skulle beräknas till utifrån företagets faktiska riskprofil (se artikel 282 a) överstiger kapitalkravet, beräknat enligt standardformeln med 15 procent eller mer. Är skillnaden större än 15 procent behöver det därför inte göras någon särskild prövning av faktorerna i artikel 276. Det solvenskapitalkrav som beräknas utifrån företagets faktiska riskprofil benämner Finansinspektionen som det modellerade kapitalkravet. Det kapitalkravet beräknas genom att standardformeln ändras eller ersätts i de delar där avvikelser har konstaterats, så att den ger uttryck för företagets faktiska riskprofil (se artikel 282 a). Detta beskrivs närmare i avsnitt 5.2.

För att Finansinspektionen ska kunna dra slutsatsen att PRI:s riskprofil avviker väsentligt från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av solvenskapitalkravet enligt standardformeln, behöver myndigheten alltså räkna fram det modellerade kapitalkravet och sedan jämföra det med solvenskapitalkravet beräknat enligt standardformeln. I avsnitt 5.2–5.4 redogör Finansinspektionen för myndighetens överväganden och slutsatser i fråga om beräkningen av det modellerade kapitalkravet.

5.2 Utgångspunkter för beräkningen av det modellerade kapitalkravet

Mer detaljerade regler för hur det modellerade kapitalkravet ska beräknas finns i artikel 283 i Solvens 2-förordningen. Av punkt 1 i nämnda artikel följer att Finansinspektionen vid beräkningen ska beakta de delar av standardformeln som bidrar till att den riskprofil som antas enligt standardformeln avviker från PRI:s faktiska riskprofil, det vill säga sådana kvantifierbara risker som inte beaktats i standardformeln, formelns struktur, aggregeringsmetoder, parametrar och antaganden. Enligt punkt 2 ska Finansinspektionen ändra de antaganden och parametrar som ligger till grund för solvenskapitalkravet, beräknat enligt standardformeln, så att dessa antaganden och parametrar återspeglar företagets verkliga riskprofil. Om sådana ändringar är otillräckliga eller olämpliga att beräkna det modellerade kapitalkravet med, ska alternativa metoder användas (punkt 3). Såväl ändrade antaganden och parametrar som alternativa metoder ska, enligt punkt 4, baseras på lämpliga aktuariella och statistiska metoder. De ska också bygga på korrekta, fullständiga och lämpliga uppgifter om försäkringsföretaget eller, om sådana uppgifter inte är tillgängliga, uppgifter som är direkt relevanta för företagets verksamhet. När punkt 4 tillämpas får Finansinspektionen under vissa förutsättningar använda information från andra försäkringsföretag med liknande riskprofiler (punkt 6).

Finansinspektionen kommer i det följande redovisa vilka ändringar som enligt myndigheten behöver göras för att solvenskapitalkravet ska återspegla PRI:s verkliga riskprofil.

5.3 En beräkningsmodell ersätter standardformelns riskmodul för skadeförsäkring

Finansinspektionen har konstaterat att avsättningen för oreglerade skador och intjänad premie enligt standardformeln inte är bra indikatorer för PRI:s premie- och reservrisk. Myndigheten har vidare konstaterat att de volymmått som ska användas enligt standardformeln för att beräkna PRI:s katastrofrisk för kredit- och borgensförsäkring inte är tillräckliga för att återspegla PRI:s faktiska riskprofil. (Se avsnitt 4.3.)

Mot den bakgrunden bedömer Finansinspektionen att det inte är möjligt att endast justera antagandena och parametrarna för premie- och reservrisken samt katastrofrisken för kredit- och borgensförsäkring, för att PRI:s risk ska kunna återspeglas på ett korrekt sätt. Finansinspektionen har därför, i enlighet med artikel 283.3 i Solvens 2-förordningen, tagit fram en alternativ beräkningsmodell (skademodellen) för att räkna fram kapitalkravet för försäkringsrisk enligt PRI:s faktiska riskprofil.

I skademodellen beaktas också sambandet mellan marknadsrisk och PRI:s nettoexponering, eftersom detta samband får betydelse vid ett försäkringsfall och således är nära sammankopplat med PRI:s försäkringsrisk (se avsnitt 4.2). Även de ändringar som behöver göras för att solvenskapitalkravet ska återspegla PRI:s faktiska marknadsrisk tas alltså om hand genom skademodellen.

5.3.1 Beskrivning av skademodellen

Finansinspektionen antar att ett visst antal koncerner drabbas av en skadehändelse

Flera av PRI:s försäkrade företag ingår i koncerner. PRI sätter interna limiter och tecknar återförsäkring per försäkrad koncern i stället för per försäkrat företag. Eftersom alla företag inom en koncern är ekonomiskt nära sammankopplade anser Finansinspektionen att skademodellen ska utgå från försäkrade koncerner när kapitalkravet beräknas.

Finansinspektionen har vid utformningen av skademodellen valt att anta att ett visst antal försäkrade koncerner drabbas av en skadehändelse. Skademodellen slumpar fram de koncerner som antas drabbas i varje scenario, likformigt och utan så kallad återläggning²⁵, ur PRI:s bestånd. Genom att basera skademodellen på antalet försäkringsfall hos PRI under historiska perioder med negativa marknadsrörelser återspeglas den ökade mängden försäkringsfall som inträffar vid lågkonjunkturer. Antagandet möjliggör också ett utfall som återspeglar alla olika kombinationer av konkurser.

²⁵ Utan återläggning innebär att samma företag inte kan förekomma flera gånger i samma simulering.

Finansinspektionen antar att 2 procent av koncernerna drabbas av en skadehändelse under de kommande tolv månaderna. Den antagna frekvensen har myndigheten baserat på PRI:s skadehistorik för perioden 1990–2019. Med en antagen frekvens på 2 procent applicerad på befintligt antal försäkrade koncerner skulle 13 koncerner drabbas av en skadehändelse under kommande tolv månader i det simulerade scenariot.

Kassaflöden för framtida skadeutbetalningar²⁶ dras av från utfallet i skademodellen.

Finansinspektionen antar att inlösenräntan sänks med 0,5 procentenheter

PRI benämner kostnaden för att lösa in ett företags pensionsutfästelser i en tjänstepensionsförsäkring som en inlösenkostnad. Inlösenkostnaden överstiger normalt företagets pensionsskuld eftersom det försäkrade företaget ofta beräknar nuvärdet av framtida pensionsutbetalningar med andra antaganden än försäkringsföretaget gör när det beräknar inlösenkostnaden. Ett exempel är att försäkringsföretag i regel använder en lägre ränta vid diskontering av framtida kassaflöden än de försäkrade företagen.

Finansinspektionen har beräknat inlösenkostnaden i skademodellen utifrån följande förhållanden. PRI:s försäkringsrisk utgörs i huvudsak av företags kreditförsäkring av pensionsutfästelser enligt ITP 2, där det finns ett partsavtal om att pensionsskulden ska lösas in hos Alecta. Inlösenkostnaden till Alecta beräknas utifrån en diskontering av pensionsåtagandet med en diskonteringsränta som Alecta har bestämt och som här benämns inlösenränta. Inlösenkostnaden varierar med stora belopp vid förändringar i Alectas inlösenränta. Vid en sänkning av inlösenräntan ökar inlösenkostnaden. Under åren 2011–2019 sänktes inlösenräntan flera gånger.

Mot den bakgrunden anser Finansinspektionen att det finns risk för ytterligare sänkningar i framtiden. På grund av den risk som en sänkning av inlösenräntan innebär när den sammanfaller med en marknadsnedgång och ett ökat antal försäkringsfall, anser Finansinspektionen att skademodellen ska ta hänsyn till effekten av en sänkning av inlösenräntan samtidigt som flera skadehändelser inträffar. Sänkningarna av inlösenräntan under åren 2011–2019 skedde i olika steg och med som mest -0,8 procentenheter per tillfälle. Utifrån denna historik antar Finansinspektionen att inlösenräntan sänks med -0,5 procentenheter från gällande nivå för att i skademodellen ta höjd för motsvarande ökning av nettoexponeringen.

Finansinspektionen stressar vissa säkerheter

Som framgår av avsnitt 4.2 bedömer Finansinspektionen att det finns en samverkan mellan marknadsriskerna och PRI:s nettoexponering som inte återspeglas i marknadsriskmodulen enligt standardformeln. Om värdet av

²⁶ Värdet på kassaflöden för skadeutbetalningar i PRI:s premieavsättning har hämtats från rapporteringsmallen S.17.01.01.01 i cellen R0370 C0180.

säkerheterna minskar, ökar PRI:s nettoexponering. Vidare bedömer Finansinspektionen att det finns en korrelation mellan konkurser i svenska aktiebolag och minskade värden på placeringstillgångar. Det är därför troligt att extremfallet med flera försäkringsfall sammanfaller med en nedgång på marknaden.

I skademodellen behöver därför säkerheter stressas på ett likartat sätt som tillgångar stressas enligt marknadsriskmodulen i standardformeln. Finansinspektionen har av detta skäl använt standardformelns stressfaktorer på de försäkrade koncernernas säkerheter (se artikel 169.1 c, 169.2 c och 174 i Solvens 2-förordningen). Det innebär att marknadsnoterade aktier och aktiefonder har stressats med 39 procent. Onoterade aktier och aktiefonder, hedgefonder, strukturerade produkter och övrigt-kategorier har stressats med 49 procent, och pant i fastighet med 25 procent. Likvida medel, bankgarantier, företagsinteckningar och räntebärande tillgångar har inte stressats i skademodellen eftersom Finansinspektionen anser att en sådan stress är onödigt komplicerad och dessutom inte skulle bidra till att skademodellen ger en mer rättvisande bild av PRI:s riskprofil.

Finansinspektionen har halverat stressfaktorerna för att på ett förenklat sätt beakta att en minskning av värdet av säkerheterna inte alltid sammanfaller med en skadehändelse, det vill säga att korrelationen mellan marknadsrisk och försäkringsrisk inte är perfekt. Finansinspektionen har, efter att PRI påpekat att överfondering bör beaktas, beaktat en eventuell sådan enligt antagandet att all överfondering utgörs av säkerheter som inte utsätts för någon stress.

Finansinspektionen väljer den 92,5:e percentilen i fördelningen

Finansinspektionen har baserat beräkningarna i skademodellen på 100 000 simuleringar för att få ett stabilt resultat och ett brett utfall där kostnaderna varierar beroende på vilka koncerner som drabbas av en skadehändelse. Alla utfall, i detta stressade scenario, bygger upp en fördelning av PRI:s skadekostnad under de kommande tolv månaderna. Från denna fördelning väljs sedan det utfall (den percentil) som motsvarar skyddsnivån i 8 kap. 1 § FRL. Som framgår ovan bedömer Finansinspektionen att antagandet om 2 procent försäkringsfall i PRI:s bestånd ska användas för simuleringen. Baserat på att två skadeår med den frekvensen har uppkommit under en 30-årsperiod skulle det innebära att en sådan frekvens uppkommer vart 15:e år. Därmed kan det förväntas uppstå mellan 13 och 14 sådana skadeår under en 200-års period. Percentilen ska då väljas så att cirka en fjortondel av alla utfall förkastas, för att återspegla det värsta utfallet under en 200-års period. Detta innebär att den 92,5:e percentilen ska väljas i fördelningen av PRI:s skadekostnad under de kommande tolv månaderna för att utfallet av skademodellen ska motsvara skyddsnivån i 8 kap. 1 § FRL.

Effekterna av PRI:s återförsäkring beaktas

Finansinspektionen har vid utformningen av skademodellen beaktat den riskreducerande effekten av PRI:s återförsäkring vid skador över 2,5 miljarder kronor, vilken innebär en lägre skadekostnad för PRI (jfr 8 kap. 3 § FRL). En förutsättning för att kunna göra det är dock att även motpartsrisiker beaktas (se prop. 2015/16:9 s. 588).

Finansinspektionen har beaktat motpartsriskerna, men konstaterar även att det skulle krävas en justering av motpartsriskmodulen för att dessa skulle kunna beaktas fullständigt. En sådan justering skulle medföra ett marginellt högre kapitalkrav för PRI, men det skulle inte ge en mer rättvisande bild av PRI:s riskprofil. Beräkningarna skulle också bli mer komplicerade. Med hänvisning till det nu anförda anser Finansinspektionen att det inte är motiverat att justera motpartsriskmodulen och utgår därför från motpartsriskmodulen i standardformeln vid beräkningen av det modellerade kapitalkravet.

5.3.2 PRI:s invändningar mot skademodellen

PRI har under handläggningen av ärendet framfört ett antal invändningar mot skademodellen. Dessa har i vissa avseenden godtagits och således påverkat hur Finansinspektionen slutligt har utformat modellen. Vissa invändningar har dock inte godtagits. Finansinspektionen redovisar och bemöter dessa återstående invändningar nedan.

PRI anser att Finansinspektionen bör ta hänsyn till slutlig skadekostnad eller i varje fall endast beakta skador som leder till en slutlig skadekostnad

PRI har anfört att det vid utformningen av skademodellen är mer rättvisande att utgå från slutlig skadekostnad än att, som Finansinspektionen har gjort, utgå från antalet försäkringsfall. Företaget anser att Finansinspektionen i varje fall bör särskilja så kallade nollskador²⁷ från skador som leder till en faktisk skadeutbetalning.

Finansinspektionen konstaterar att alla försäkringsfall, precis som PRI har påpekat, inte alltid medför någon faktisk skadekostnad för PRI. Försäkringsfall leder dock normalt sett till en avsättning för oreglerade skador, som ökar de försäkringstekniska avsättningarna på solvensbalansräkningen. Primärkapitalet minskar således vid ett försäkringsfall. Eftersom försäkringsfall kan ta flera år att utreda är det inte säkert att avsättningen kan lösas upp inom en period på tolv månader (jfr 8 kap. 1 § FRL). Finansinspektionen anser därför att det inte finns något skäl att behandla nollskador på något annat sätt än man behandlar skador som leder till faktiska kostnader i analysen av historisk skadefrekvens.

²⁷ En nollskada är en skada som vid slutreglering inte har lett till någon faktisk utbetalning från försäkringsföretaget.

En modell där antalet skador hålls konstant är, enligt PRI, inte en etablerad aktuariell eller statistisk metod

PRI har anfört att det inte kan anses vara en etablerad aktuariell eller statistisk metod att, som Finansinspektionen gör, använda en scenariobaserad modell som grundas på ett antagande om att försäkrade företag i ett visst antal koncerner drabbas av en skadehändelse.

Finansinspektionen delar inte den bedömningen och konstaterar att det finns scenariobaserade modeller i standardformeln som utgår från liknande antaganden som Finansinspektionen använder i skademodellen. Ett exempel på en sådan modell finns i artikel 161.2 a i Solvens 2-förordningen. Denna modell bygger på ett antagande om ett fast antal skador vid beräkningen av kapitalkravet för massolycksfallsrisk. Finansinspektionen noterar också att PRI för egen del använder en scenariobaserad modell med ett fast antal skador vid beräkningen av solvensbehovet.²⁸ Finansinspektionen bedömer därför att en scenariobaserad modell med detta antagande är en sådan ändamålsenlig, användbar och relevant försäkringsmatematisk och statistisk metod som anges i artikel 283.4 i Solvens 2-förordningen.

Skademodellen bör, enligt PRI, ta hänsyn till kreditvärdering (rating)

PRI har invänt mot att skademodellen inte tar hänsyn till kreditvärdering (rating) och anfört i huvudsak följande. Skademodellen är inte anpassad till den interna metod som PRI använder i sitt system för riskhantering för att göra en egen bedömning av sitt kapitalbehov. PRI använder en metod som utgår från företagets interna rating och sannolikheten för konkurs för respektive försäkrad koncern. Eftersom skademodellen inte beaktar rating tar den inte hänsyn till de individuella riskprofilerna i koncernerna. Det innebär att det skulle bli svårt för företaget att använda skademodellen i sitt system för riskhantering. Om extern rating ska utvärderas bör detta göras utifrån hur stor del av försäkringsansvaret som har en sådan. Företagets exponeringar har till 50 procent en extern rating från kreditvärderingsinstitutet Standard and Poor's.

Finansinspektionen anser, i likhet med PRI, att det kan finnas skäl att inkludera rating och sannolikhet för konkurs i en modell. PRI:s rating är anpassad till normala marknadsförhållanden och syftar till att fånga risken för att enskilda försäkrade koncerner ska gå i konkurs. Finansinspektionen konstaterar dock att antalet konkurser, och därmed även sannolikheten för konkurs, ökar vid stressade marknadsförhållanden. Det finns därmed ett mått av systematisk risk som en modell för beräkning av solvenskapitalkravet måste ta hänsyn till.

Det är Finansinspektionens uppfattning att denna systematiska risk inte fångas av PRI:s rating och den modell baserad på rating som PRI använder. Myndigheten anser att det saknas tillräcklig historik för att verifiera att PRI:s interna rating och bedömning av sannolikhet för konkurs är representativ för de underliggande riskerna i PRI:s bestånd, särskilt vid extrema

²⁸ PRI:s Orsa-rapport 2019.

marknadsförhållanden. Finansinspektionen har i skademodellen tagit hänsyn till den systematiska risken, eftersom skadefrekvensen är baserad på ett stressat marknadsförhållande för att kapitalkravet ska motsvara skyddsnivån (8 kap. 1 § FRL).

Under 2017 och 2018 undersökte Finansinspektionen PRI:s kreditförsäkringsprocess (se Finansinspektionens ärende med dnr 17-1425). I undersökningen gjordes en analys av PRI:s bestånd som visade att endast cirka 18 procent av företagen i beståndet hade en rating från ett oberoende ratinginstitut. Finansinspektionen bedömer att det inte är möjligt att utifrån sådan extern rating för endast ett begränsat antal företag i beståndet bygga en skademodell som kan återspegla hela PRI:s riskprofil. Det gäller även om ratingen avser 50 procent av PRI:s exponeringar.

Sammantaget anser Finansinspektionen att det i dagsläget saknas förutsättningar för myndigheten att utforma skademodellen utifrån rating.

PRI anser att mätpunkter från första hälften av 1990-talet bör användas med försiktighet

PRI har invänt mot att Finansinspektionen vid utformningen av skademodellen har beaktat mätpunkter från första hälften av 1990-talet. Företaget har anfört att perioden skiljer sig från dagens förhållanden institutionellt, näringspolitiskt och ekonomiskt. Mätpunkter från den perioden bör enligt PRI därför användas med försiktighet.

Finansinspektionen håller med PRI om att förhållandena under den så kallade 1990-talskrisen i flera avseenden var annorlunda. Finansinspektionen konstaterar dock att solvenskapitalkravet ska motsvara det kapital som företaget måste hålla för att kunna uppfylla sina åtaganden även vid extrema förhållanden (se avsnitt 2). Krisen under 1990-talet är det värsta scenariot av antal försäkringsfall bland de försäkrade företagen under hela den period som Finansinspektionen har granskat (1990–2019). För att PRI:s solvenskapital ska uppnå skyddsnivån enligt 8 kap. 1 § FRL har Finansinspektionen därför valt att beakta uppgifter från 1990-talskrisen.

Skademodellen bör, enligt PRI, innehålla en bästa skattning av efterutdelning

I den skademodell som Finansinspektionen har tagit fram tas inte någon hänsyn till efterutdelningar. PRI har invänt mot detta och anfört att skademodellen borde inkludera en bästa skattning av efterutdelningar.

Av de uppgifter om efterutdelning för perioden 2009–2019 som PRI har lämnat framgår att den efterutdelning som kan komma PRI till godo efter en konkurs varierar kraftigt. Eftersom PRI måste betala för inlösenkostnaden i anslutning till konkursen behöver PRI hålla kapital tills företaget har fått tillbaka eventuella belopp genom efterutdelning. Solvenskapitalkravet ska, som nämns i avsnitt 2, säkerställa att PRI har tillräckligt med kapital för kommande tolv

månader. Finansinspektionen bedömer det som osannolikt att eventuella efterutdelningar hinner komma PRI tillgodo inom dessa tolv månader. Myndigheten noterar också att PRI inte beaktar efterutdelning när företaget bedömer sitt kapitalbehov. Mot bakgrund av att det är osäkert om och när företaget kan ta del av medel från efterutdelningar anser Finansinspektionen att skademodellen inte ska beakta sådana.

PRI har vidare påpekat att Finansinspektionen, vid bedömningen av om efterutdelning ska beaktas, blandar samman likviditet och kapital, vilket företaget inte anser är i linje med avsnitt 1.3 i Eiopas antagandeunderlag. Finansinspektionen uppfattar denna synpunkt som att PRI anser att företaget endast behöver hålla kapital i avvaktan på en efterutdelning, vilket enligt företaget innebär en likviditetsrisk snarare än en kapitalbrist. Finansinspektionen anser inte att myndighetens bedömning i fråga om efterutdelningar avviker från det som framgår om likviditetsrisk i antagandeunderlaget. Det avsnitt i antagandeunderlaget som PRI har hänvisat till handlar om likviditetsrisk vid realisering av företags egna tillgångar. Eftersom efterutdelning inte innebär att PRI:s egna tillgångar realiserar sig är avsnittet enligt Finansinspektionens mening inte relevant när efterutdelning analyseras.

Ett antagande om räntesänkning bör, enligt PRI, kopplas till standardformeln antaganden om ränterisk och Eiopas översyn

PRI har invänt mot Finansinspektionens antagande om att Alectas inlösenränta sänks med 0,5 procentenheter, och sammanfattningsvis anfört följande. Eiopa har, som en del av 2020-översynen av Solvens 2-regelverket, tagit fram omfattande analyser av hur räntestressen bättre kan utföras i lågräntemiljöer. Vid beräkning av ränterisk enligt standardformeln finns vissa golv för nollräntor och negativa räntor, som indikerar att sannolikheten för räntesänkningar minskar när ett lågränteläge råder. Inlösenräntan beror till största del på möjligheten för Alecta att nå avkastning på räntemarknaden. De sänkningar som har skett under åren 2011–2019 har föregåtts av att det allmänna ränteläget har pressats nedåt.

Finansinspektionen uppfattar PRI:s synpunkter som att företaget anser att inlösenräntan inte bör stressas på det sätt som Finansinspektionen har gjort. Finansinspektionen konstaterar, i likhet med PRI, att det råder ett lågränteläge. Myndigheten bedömer dock att det finns risk för ytterligare räntesänkningar. Sådana räntesänkningar skulle försvåra Alectas möjlighet att nå avkastning på räntemarknaden, vilket kan leda till att Alecta sänker inlösenräntan. Finansinspektionen noterar vidare att Eiopa i sin översyn av Solvens 2-regelverket föreslår att även negativa räntor ska stressas nedåt.²⁹ Finansinspektionen har inte stressat inlösenräntan i den utsträckning att den understiger det golv som Eiopa föreslår i sin översyn. Som redogörs för i

²⁹ Eiopas document Opinion on the 2020 review of Solvency II, avsnitt 5.1.

avsnitt 5.3.1 anser Finansinspektionen därför att inlösenräntan ska stressas med 0,5 procentenheter.

PRI anser att stressen av säkerheter borde beräknas på marknadsvärden

PRI har invänt mot att Finansinspektionen har beräknat stressen av säkerheter på värden efter så kallade haircuts³⁰ som sedan har omvandlats till marknadsvärden. Beräkningen borde enligt PRI i stället ha gjorts direkt på marknadsvärden.

Finansinspektionen bedömer detta som ett rent beräkningstekniskt val som inte har någon faktisk effekt på utfallet av skademodellen. Med Finansinspektionens metod blir resultatet av beräkningen detsamma som om beräkningen hade baserats direkt på marknadsvärden, under förutsättning att de uppgifter som ligger till grund för beräkningen är korrekta. Finansinspektionen ser därför inget behov av att justera modellen i detta avseende.

Stressen av aktier som ingår i säkerheter borde, enligt PRI, inkludera en symmetrisk justering

Vid stressen som ska göras, enligt skademodellen, av aktier som ingår i säkerheter har Finansinspektionen inte beaktat en så kallad symmetrisk justering (jfr artikel 172 i Solvens 2-förordningen). PRI har invänt mot detta och anfört att stressen borde inkludera en sådan justering för att undvika så kallad procyklikalitet³¹.

Finansinspektionen konstaterar att syftet med att göra den symmetriska justeringen är att förhindra att försäkringsföretag skyndsamt säljer av aktier vid kraftiga nedgångar på aktiemarknaden, vilket skulle kunna driva på nedgången ytterligare (se avsnitt 2.2 i Eiopas antagandeunderlag). PRI förfogar dock inte över de aktier som ingår i de försäkrade företagens utställda säkerheter. Det innebär att den situation som den symmetriska justeringen är avsedd att förhindra inte kan uppstå i PRI:s fall. Finansinspektionen anser därför att en sådan justering inte ska inkluderas i stressen av aktier som ingår i säkerheter.

PRI anser att hänsyn bör tas till diversifieringseffekter mellan tillgångsslagen vid aggregering av stressfaktorerna på underliggande tillgångsslag

PRI har anfört att stressfaktorerna på underliggande tillgångsslag i skademodellen aggregeras utan hänsyn till diversifieringseffekter mellan tillgångsslagen, och att det inte är i linje med hur marknadsrisk beräknas enligt standardformeln. Enligt företaget antar skademodellen en perfekt korrelation mellan underliggande risker i säkerheterna eftersom de stressade tillgångsvärdena summeras.

³⁰ En haircut ska motsvara den eventuella minskning av värdet på tillgången, jämfört med bokfört värde, som skulle kunna uppstå vid en omedelbar försäljning eller likvidation.

³¹ Procyklikalitet innebär att företag med sitt beteende förstärker upp- eller nedgångar i den finansiella marknaden.

Finansinspektionen delar inte PRI:s bedömning att skademodellen antar en perfekt korrelation mellan underliggande risker i säkerheterna. En anledning till det är att de flesta tillgångstyper inte stressas. Myndigheten konstaterar vidare att standardformeln antar en hög korrelation mellan de tillgångstyper som stressas i skademodellen (jfr artikel 168.4 och 164.3 i Solvens 2-förordningen). Dessutom är den skattade korrelationen mellan PRI:s försäkrings- och marknadsrisker baserad på en diversifierad portfölj och inkluderar därmed en diversifiering mellan marknadsriskerna. Finansinspektionen bedömer därför att metoden för stress av säkerheter i skademodellen är ändamålsenlig och att någon ytterligare diversifiering inte behöver göras (jfr artikel 283.4 i Solvens 2-förordningen).

PRI anser att Finansinspektionen har sammanblandat utfall från de 92,5:e och 99,5:e percentilerna

PRI har anfört att beräkningarna i skademodellen baseras på en sammanblandning av utfall från den 92,5:e percentilen och den 99,5:e percentilen, och att det är inkonsekvent. Företaget har i detta avseende framfört i huvudsak följande. Skademodellen simulerar skadeutfallet utifrån en händelse som antas inträffa vart 15:e år, medan stressfaktorerna för marknadsvärdena på säkerheterna utgår från en händelse som antas inträffa vart 200:e år. Den halvering av stressfaktorerna för marknadsriskerna som Finansinspektionen har gjort kompenseras inte för de sammanblandade percentilerna.

Finansinspektionens avsikt med valet av den 92,5:e percentilen är att skademodellen ska fånga det antal försäkringsfall som motsvarar en händelse som inträffar vart 15:e år. Skadekostnaderna som uppkommer vid simuleringarna behöver spegla att försäkringsfallen sammanfaller med nedgångar i marknaden. Finansinspektionens utgångspunkt är att stressfaktorerna för marknadsrisk i säkerheterna och marknadsrisk i PRI:s tillgångsportfölj bör vara desamma. Diversifiering sker dels genom en halvering av stressfaktorer, dels vid beräkningen av det primära kapitalkravet. Finansinspektionen bedömer därför att ytterligare minskningar av stressen av säkerheterna i de simulerade försäkringsfallen skulle kunna leda till att riskerna i PRI:s verksamhet underskattas.

Den sammantagna effekten av skademodellen leder, enligt PRI, till en överskattning av solvenskapitalkravet

PRI har anfört att Finansinspektionen gör försiktiga antaganden i flera olika delar i skademodellen, vilket leder till att solvenskapitalkravet överskattas.

Finansinspektionen bedömer att den valda skadefrekvensen, tillhörande percentil och stressen av säkerheter och inlösenkostnad var för sig är proportionerliga i förhållande till skyddsnivån enligt 8 kap. 1 § FRL. En skadehändelse i en av de största försäkrade koncernerna skulle till exempel kunna ge upphov till en skadekostnad på 11,8 miljarder kronor efter återförsäkring, vilket överstiger den beräknade skadekostnaden i modellen. Det

finns därför en risk för att PRI kan drabbas av skadekostnader i den storlek som skademodellen uppskattar. Risken för att skademodellen skulle överskatta skyddsnivån bedömer Finansinspektionen därför som liten.

5.4 Korrelationsmatrisen ändras

Som anges i avsnitt 4.4 konstaterar Finansinspektionen att PRI:s riskprofil avviker från standardformelns korrelation mellan marknadsrisk och försäkringsrisk. Vid beräkningen av det modellerade kapitalkravet måste Finansinspektionen därför ändra standardformelns korrelation till en korrelation som återspeglar PRI:s riskprofil (artikel 283.2 i Solvens 2-förordningen).

Finansinspektionen har baserat sina beräkningar av korrelationen mellan PRI:s marknadsrisk och försäkringsrisk på historik om relevanta svenska aktiebolag som gick i konkurs under åren 1994–2019 och marknadsnedgångar i referensportföljen under samma period (se avsnitt 4.4). Enligt Finansinspektionen får de perioder med flest konkurser anses motsvara PRI:s värsta scenario på 200 år. Finansinspektionens beräkningar visar att en korrelation mellan marknadsrisk och försäkringsrisk på 0,5 får anses återspegla korrelationen mellan PRI:s marknadsrisk och försäkringsrisk.

PRI har påpekat att Finansinspektionen inte bör lägga störst vikt vid det värsta scenariot i analysen, eftersom det inte kan anses vara avsikten med standardformeln. Finansinspektionen konstaterar dock att den skyddsnivå som solvenskapitalkravet måste uppnå enligt 8 kap. 1 § FRL är densamma oavsett vilken beräkningsmetod som används. Som framgår ovan har Finansinspektionen baserat analysen på historik för endast 26 år. Det är sannolikt att det skulle finnas värre scenarier om en tidsperiod på 200 år i realiteten hade beaktats. Finansinspektionen anser därför att det är nödvändigt att beakta de perioder som har flest konkurser för att säkerställa att solvenskapitalkravet uppnår skyddsnivån enligt 8 kap. 1 § FRL.

PRI har vidare påpekat att företaget främst försäkrar företag som är äldre och större än de företag som Finansinspektionen har jämfört med. Enligt PRI blir resultatet av jämförelsen därför missvisande. Finansinspektionen vill i detta sammanhang framhålla att även de större och äldre företag som PRI försäkrar ingår i den grupp av företag som Finansinspektionen har utgått från i analysen. Vidare kan det konstateras att även företag som är väletablerade på marknaden kan drabbas hårt och gå i konkurs till följd av en lågkonjunktur. Finansinspektionen bedömer därför att de företag som ingår i analysen får anses representativa för de som PRI försäkrar. Finansinspektionen konstaterar också att PRI försäkrar flera stora koncerner. Om någon av dessa skulle drabbas av en skadehändelse skulle det till och med kunna leda till nedgångar på den svenska finansmarknaden. Mot bakgrund av detta bedömer Finansinspektionen att de största riskerna i PRI:s portfölj har en större korrelation mellan försäkringsfall och marknadsnedgångar än vad ett genomsnittligt svenskt företag kan antas ha.

Mot bakgrund av det som anges ovan får det anses lämpligt att ändra standardformelns korrelation på 0,25 till en korrelation på 0,5 (jfr artikel 283.2 i Solvens 2-förordningen). Enligt Finansinspektionen säkerställer en sådan justering av korrelationen att PRI:s solvenskapitalkrav uppnår skyddsnivån enligt 8 kap. 1 § FRL.

5.5 PRI:s riskprofil avviker väsentligt från de antaganden som ligger till grund för solvenskapitalkravet enligt standardformeln

För att kunna ta ställning till om PRI:s riskprofil avviker väsentligt från de antaganden som ligger till grund för standardformeln, behöver Finansinspektionen jämföra det modellerade kapitalkrav som myndigheten har räknat fram med solvenskapitalkravet beräknat enligt standardformeln.

Det modellerade kapitalkravet har beräknats utifrån PRI:s verkliga riskprofil (artikel 282 a i Solvens 2-förordningen). Kapitalkravet för de av PRI:s risker som avviker från antagandena i standardformeln har alltså beräknats med skademodellen och den justerade korrelationsmatrisen. När det gäller kapitalkravet för övriga risker har Finansinspektionen utgått från PRI:s beräkningar enligt standardformeln.

Genom att tillämpa denna metod, som regleras i artiklarna 282 a och 283 i Solvens 2-förordningen, har Finansinspektionen beräknat det modellerade kapitalkravet till 12 059 138 932 kronor. PRI:s solvenskapitalkrav enligt standardformeln uppgick per den 31 december 2019 till 5 808 024 537 kronor. Det modellerade kapitalkravet överstiger därmed solvenskapitalkravet beräknat enligt standardformeln med drygt 6 251 miljoner kronor, vilket motsvarar cirka 108 procent.

Eftersom det modellerade kapitalkravet därmed överstiger solvenskapitalkravet enligt standardformeln med mer än 15 procent drar Finansinspektionen slutsatsen att PRI:s riskprofil avviker väsentligt från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av solvenskapitalkravet enligt standardformeln (jfr artikel 279.2 i Solvens 2-förordningen). Finansinspektionen anser att det mot bakgrund av denna väsentliga avvikelse finns ett behov av att vidta någon form av korrigerande tillsynsåtgärd (se 17 kap. 22–24 §§ FRL).

6 Val av korrigerande tillsynsåtgärd

De korrigerande tillsynsåtgärder som Finansinspektionen kan vidta är att besluta att PRI ska beräkna solvenskapitalkravet med företagsspecifika parametrar alternativt med en intern modell (17 kap. 22 och 23 §§ FRL). Om nämnda åtgärder bedöms olämpliga kan Finansinspektionen besluta om ett kapitaltillägg (17 kap. 24 § 1 a FRL, prop. 2015/16:9 s. 379 och skäl 27 till Solvens 2-direktivet). Finansinspektionen prövar därför inledningsvis om det finns förutsättningar att besluta att företaget ska beräkna solvenskapitalkravet med företagsspecifika parametrar eller med en intern modell.

PRI har uppgett att företaget instämmer i Finansinspektionens bedömning att solvenskapitalkravet beräknat enligt standardformeln inte är rättvisande för PRI:s försäkringsrisk. Företaget anser att företagsspecifika parametrar inte är tillämpliga och att det i nuläget inte vore lämpligt att förelägga företaget att utveckla en intern modell. PRI har angett att företaget därför inte har några invändningar i sig mot att Finansinspektionen beslutar om ett kapitaltillägg.

6.1 Bör Finansinspektionen besluta att PRI ska beräkna solvenskapitalkravet med företagsspecifika parametrar?

Om ett försäkringsföretags riskprofil avviker väsentligt från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av solvenskapitalkravet enligt standardformeln och det därför är olämpligt för företaget att beräkna solvenskapitalkravet enligt denna får Finansinspektionen besluta att företaget, vid beräkningen av kapitalkravet för försäkringsrisk, ska ersätta en undergrupp av parametrar enligt standardformeln med företagsspecifika parametrar (17 kap. 22 § FRL). Ett beslut enligt nämnda bestämmelse innebär i praktiken att PRI även i fortsättningen använder standardformeln, men att företaget ska byta ut vissa parametrar som används för att beräkna kapitalkravet för försäkringsrisk enligt standardformeln, mot parametrar som är specifika för PRI. En förutsättning för att det ska anses lämpligt att besluta om en sådan åtgärd är dock att de krav som ställs på företagsspecifika parametrar i Solvens 2-förordningen kan uppfyllas.

Vilka parametrar i standardformeln som kan göras företagsspecifika framgår av artikel 218 i Solvens 2-förordningen. De uppgifter (data) som används för att beräkna företagsspecifika parametrar ska endast anses vara kompletta, tillförlitliga och lämpliga om de uppfyller villkoren i artikel 19.1–3, och om försäkringsföretaget i förhållande till dessa data uppfyller villkoren i artikel 19.4 (se artikel 219.1 a). Av detta följer att uppgifterna bland annat måste innehålla tillräcklig historisk information för att man ska kunna bedöma särdragen i de underliggande riskerna och identifiera trender vad gäller risker (artikel 19.1 a). Uppgifterna ska vara konsistenta när de avser olika tidsperioder men används för samma uppskattning (artikel 19.2 b). De ska också ha registrerats på ett konsekvent sätt över tid (artikel 19.2 c). Ytterligare krav ställs om företaget använder externa uppgifter (se artiklarna 19.4 och 219.2). Externa data ska komma från försäkringsföretag vars verksamhet och riskprofil liknar det försäkringsföretag som använder dessa data för att beräkna företagsspecifika parametrar (artikel 219.2 c).

Företagsspecifika parametrar ska vidare beräknas med de metoder som presenteras i bilaga XVII till Solvens 2-förordningen (se artikel 220). Av denna bilaga framgår vilka krav de olika metoderna ställer på data. Underlaget för beräkningen av företagsspecifika parametrar ska bestå av intjänade premier, avsättning för oreglerade skador och skadeutbetalningar (se avsnitt B 1 och C 1 i bilagan). För att företagsspecifika parametrar ska kunna beräknas med de angivna metoderna ställs också krav på att en lognormalfördelning är en rimlig fördelning för skadekostnaderna (se avsnitt B 2 g iii och C 2 e iii i bilagan).

Finansinspektionen konstaterar att det i PRI:s fall endast är för undergruppen premie- och reservrisk som det skulle kunna bli aktuellt att använda företagsspecifika parametrar (jfr artikel 218.1 a). Av de uppgifter som PRI har lämnat om sin skadehistorik framgår att företaget till skillnad från andra försäkringsföretag har haft relativt få försäkringsfall. Finansinspektionen bedömer därför att PRI saknar tillräcklig skadehistorik för att på ett statistiskt säkerställt sätt kunna modellera den underliggande risken i portföljen. Uppgifterna kan alltså inte anses uppfylla kraven enligt artikel 19.1 a på att de ska omfatta tillräcklig historisk information för att det ska vara möjligt att bedöma särdragen i de underliggande riskerna och identifiera risktrender.

När det gäller skadehistoriken för åren 1990–2019 konstaterar Finansinspektionen att PRI inte har registrerat försäkringsfall och skadebelopp konsekvent över tid. Dessa uppgifter kan inte heller anses konsistenta. Finansinspektionen anser därför att uppgifterna inte heller kan anses uppfylla kraven enligt artikel 19.2 b och 19.2 c.

Mot bakgrund av att PRI:s interna data alltså inte bedöms uppfylla de krav som anges ovan kan de inte heller anses vara kompletta och tillförlitliga enligt artikel 219.1 a.

Som framgår ovan är det även möjligt att, under vissa förutsättningar, använda externa data vid dessa beräkningar. Finansinspektionen konstaterar dock att det bara är PRI som meddelar försäkringar av det aktuella slaget i Sverige, och sannolikt inom EU. Det är därför inte troligt att det finns försäkringsföretag som har en riskprofil som liknar PRI:s. Mot den bakgrunden bedömer Finansinspektionen att det inte är möjligt för PRI att använda externa data för att beräkna företagsspecifika parametrar.

Som anges ovan baseras de metoder för att beräkna företagsspecifika parametrar, som anges i bilaga XVII, på antagandet att skadehistoriken är lognormalfördelad. Finansinspektionen har dock konstaterat att en lognormalfördelning inte återspeglar PRI:s verkliga riskprofil (se avsnitt 4.3). Det är därför inte möjligt för PRI att beräkna företagsspecifika parametrar för premie- och reservrisk med de angivna metoderna. Även detta är alltså ett hinder mot att PRI ska kunna använda sådana parametrar för att beräkna solvenskapitalkravet.

Mot denna bakgrund bedömer Finansinspektionen att det vore olämpligt att som korrigerande tillsynsåtgärd besluta att PRI ska använda företagsspecifika parametrar för premie- och reservrisken vid beräkning av kapitalkravet för försäkringsrisk.

6.2 Bör Finansinspektionen besluta att PRI ska beräkna solvenskapitalkravet med en intern modell?

I 17 kap. 23 § FRL anges att Finansinspektionen får besluta att ett försäkringsföretag ska använda en fullständig eller partiell intern modell om

företagets riskprofil avviker väsentligt från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av solvenskapitalkravet enligt standardformeln och det därför är olämpligt för företaget att beräkna solvenskapitalkravet enligt denna. För att bedöma vilken tillsynsåtgärd som bör användas i det nu aktuella ärendet bör det i detta sammanhang även noteras att det – som nämns ovan – krävs att ett beslut om en intern modell är olämpligt eller har visat sig sakna verkan, för att åtgärden ska kunna uteslutas och ett beslut om kapitaltillägg i stället ska kunna meddelas (17 kap. 24 § 1 a FRL).

Vid bedömningen av om det är olämpligt att besluta om intern modell ska Finansinspektionen pröva om de finansiella och andra resurser som krävs för att utveckla en intern modell står i proportion till storleken på företagets riskprofilsavvikelse (se artikel 280.1 i Solvens 2-förordningen).

Finansinspektionen gör följande överväganden i fråga om huruvida det är olämpligt att besluta att PRI ska använda en intern modell.

På motsvarande sätt som redogörs för i avsnitt 6.1 om företagsspecifika parametrar, måste de uppgifter som används när solvenskapitalkravet beräknas enligt en intern modell uppfylla vissa krav för att anses vara korrekta, fullständiga och lämpliga (se artikel 231 i Solvens 2-förordningen). Av nämnda artikel framgår bland annat att uppgifter från olika tidsperioder som används för samma uppskattning måste vara konsistenta (punkt 1 b), att uppgifterna måste ha registrerats i god tid och på ett konsekvent sätt (punkt 1 c) samt att uppgifterna måste omfatta tillräcklig historisk information för utvärdering av egenskaperna hos den underliggande risken (punkt 2 a). Om företagets interna data inte uppfyller kraven och alltså inte kan anses korrekta, fullständiga och lämpliga, kan externa data och expertbedömningar användas under vissa förutsättningar (detta framgår av till exempel artikel 237 i Solvens 2-förordningen). Till skillnad från vad som gäller för företagsspecifika parametrar, finns här inga krav på att externa data måste komma från ett försäkringsföretag med en liknande riskprofil (jfr artikel 219.2 c i Solvens 2-förordningen).

Som framgår av avsnitt 6.1 anser Finansinspektionen att PRI:s skadehistorik är otillräcklig, att den inte är konsistent och att den inte har registrerats på ett konsekvent sätt. PRI:s interna data kan därför i nuläget inte heller i detta sammanhang anses uppfylla Solvens 2-förordningens krav på data. Det är inte uteslutet att PRI i stället skulle kunna använda externa data och expertbedömningar. Finansinspektionen bedömer dock att arbetet för PRI med att ta fram externa data och expertbedömningar skulle kräva mycket omfattande resurser (finansiella, personella och tekniska). I nuläget är det också osäkert om detta arbete skulle vara framgångsrikt. Trots att Finansinspektionen har konstaterat att PRI:s riskprofilsavvikelse med stor marginal överstiger gränsen för när en avvikelse ska anses vara väsentlig bedömer myndigheten sammantaget att det är olämpligt att nu besluta att PRI ska använda en intern modell för att beräkna solvenskapitalkravet.

Finansinspektionen utesluter dock inte att en sådan tillsynsåtgärd skulle kunna bli aktuell framöver.

6.3 Bör Finansinspektionen besluta om ett kapitaltillägg?

Som framgår ovan konstaterar Finansinspektionen att PRI:s riskprofil avviker väsentligt från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av solvenskapitalkravet enligt standardformeln. Finansinspektionen konstaterar även att det är olämpligt att besluta om såväl att PRI ska ersätta en undergrupp av parametrar med företagsspecifika parametrar som att PRI ska använda en intern modell vid beräkningen av solvenskapitalkravet. Mot denna bakgrund anser Finansinspektionen att det finns skäl att besluta om kapitaltillägg, det vill säga ett tillägg till det belopp som PRI:s solvenskapitalkrav uppgår till om det beräknas enligt standardformeln (se 17 kap. 24 § 1 a FRL).

7 Kapitaltilläggets storlek

I 17 kap. 25 § första stycket FRL anges att ett kapitaltillägg ska beräknas så att det säkerställer att försäkringsföretaget uppfyller skyddsnivån enligt 8 kap. 1 § FRL. Av artikel 282 i Solvens 2-förordningen framgår att ett kapitaltillägg ska utgöra skillnaden mellan det modellerade kapitalkravet och solvenskapitalkravet beräknat enligt standardformeln.

Som anges ovan har PRI inte invänt mot att Finansinspektionen beslutar om ett kapitaltillägg. Som framgår i avsnitt 5.3.2 och 5.4 har PRI dock framfört ett antal invändningar mot hur Finansinspektionen har beräknat det modellerade kapitalkravet, och därmed storleken på ett eventuellt kapitaltillägg. De invändningarna bemöter Finansinspektionen i nämnda avsnitt. Vad särskilt gäller frågan om kapitaltillägg har PRI uppgett att skademodellen som Finansinspektionen har tagit fram leder till ett antal oväntade effekter. Som exempel har PRI angett att modellens utformning gör att kapitaltillägget kan öka trots att en betydande del av exponeringarna löses in (det vill säga även om den totala exponeringen minskar). Ytterligare ett exempel är enligt företaget att skademodellen kan generera ett betydande kapitaltillägg även om alla koncerner skulle ha ställt säkerheter som motsvarar inlösenkostnaden. PRI anser att skademodellen på grund av dessa oväntade effekter inte återspeglar företagets riskprofil på ett korrekt sätt.

Vid beräkningen av kapitaltillägget utgår Finansinspektionen från beräkningen av det modellerade kapitalkravet (se avsnitt 5.1–5.4). Finansinspektionen har utfört tester och utvärderat hur förändringar i PRI:s riskprofil påverkar kapitaltillägget. Mot bakgrund av resultatet av dessa tester konstaterar Finansinspektionen att skademodellen ger ett förväntat utfall som inte visar några väsentliga brister vid förändringar i PRI:s riskprofil (indata).

Skademodellen tar hänsyn till förändringar i värdet av säkerheter, vilket innebär att kapitaltillägget skulle minska om värdet av säkerheterna ökar. Finansinspektionen bedömer dock att det behövs ett kapitaltillägg även om alla

koncerner skulle ha ställt säkerheter som motsvarar PRI:s inlösenkostnad eftersom värdet av säkerheterna kan minska vid ett stressat marknadsläge. Det är nödvändigt att skademodellen beaktar förändringar i nettoexponeringarna i ett stressat läge för att PRI ska kunna uppfylla skyddsnivån enligt 8 kap. 1 § FRL. Finansinspektionen bedömer därför att beräkningen av kapitaltillägget uppfyller de krav som ställs enligt regelverket (17 kap. 25 § första stycket FRL och artikel 283 i Solvens 2-förordningen).

Det modellerade kapitalkravet uppgår till 12 059 138 932 kronor och PRI:s solvenskapitalkrav beräknat enligt standardformeln uppgick per den 31 december 2019 till 5 808 024 537 kronor. Kapitaltillägget, som alltså är skillnaden mellan dessa krav, fastställs därför till 6 251 000 000 kronor efter avrundning nedåt till hela miljoner kronor (12 059 138 932-5 808 024 537= 6 251 114 395 kr).

PRI har, med hänvisning till en rapport från Eiopa, invänt att ett sådant kapitaltillägg är väsentligt högre än andra kapitaltillägg som har beslutats inom EU.³² Finansinspektionen, som inte drar samma slutsats av rapporten som PRI, menar dock att det är naturligt att kapitaltilläggen skiljer sig åt i storlek eftersom de utgår från respektive försäkringsföretags specifika riskprofil. Finansinspektionen har utgått från PRI:s faktiska riskprofil och beräkningen har skett enligt artikel 283 i Solvens 2-förordningen. Kapitaltillägget har också beräknats så att det säkerställer att PRI kan uppfylla skyddsnivån enligt 8 kap. 1 § FRL (jfr 17 kap. 25 § FRL). Vad PRI invänt motiverar därför ingen annan bedömning av nivån på kapitaltillägget.

Med hänvisning till att kapitaltillägget bör ingå i PRI:s rapportering för det andra kvartalet 2021 (per den 30 juni 2021) ska kapitaltillägget tillämpas från och med den 1 juni 2021.

Beslutet om kapitaltillägg ska omprövas minst en gång per år och ändras när de förhållanden som låg till grund för beslutet har ändrats (17 kap. 28 § FRL).

FINANSINSPEKTIONEN

Sven-Erik Österberg
Styrelseordförande

Maria Garnau
Jurist

³² <https://www.eiopa.europa.eu/content/report-use-capital-add-ons-during-2018>

Beslut i detta ärende har fattats av Finansinspektionens styrelse (Sven-Erik Österberg, ordförande, Maria Bredberg Pettersson, Charlotte Zackari, Peter Englund, Astri Muren, Stefan Nyström, Mats Walberg och Erik Thedéen, generaldirektör) efter föredragning av juristen Maria Garnau. I den slutliga handläggningen av ärendet har också chefsjuristen Eric Leijonram, avdelningschefen Ellinor Samuelsson, rådgivaren Wiveca Wahlqvist Blumenthal och aktuarien Jakob Falk deltagit.

Bilaga – Hur man överklagar

Kopia: PRI:s verkställande direktör

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

DELGIVNINGSKVITTO

FI Dnr 20-4766
Delgivning nr 1

Handling:

Beslut om kapitaltillägg för Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti, ömsesidigt, meddelat **den 21 april 2021**.

Jag har denna dag tagit del av handlingen.

.....
DATUM

.....
NAMNTECKNING

.....
NAMNFÖRTYDLIGANDE

.....
EV. NY ADRESS

.....

.....

.....

Detta kvitto ska sändas tillbaka till Finansinspektionen **omgående**. Om kvittot inte skickas tillbaka kan delgivning ske på annat sätt, t.ex. genom stämmingsman.

Glöm inte att **ange datum** för mottagandet.

Bilaga

Hur man överklagar

Om ni anser att beslutet är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Finansinspektionen, Box 7821, 103 97 Stockholm, eller till finansinspektionen@fi.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets nummer
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Finansinspektionen inom tre veckor från den dag ni fått del av beslutet.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Finansinspektionen att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.